

Informasjon fra møte med Vinjeveien Vel vedrørende vann og avløp i hytteområder

Tid og sted	14. januar 2019, Kommunehuset Myrvang
Tilstede	Joar Hagen, varamedlem i Vinjeveien velforening, kontaktperson mellom kommunen og hyttevelet Vidar Austeng-Jørgensen, sektorleder for samfunnsutvikling Camilla Anderson, enhetsleder forvaltning Ruth Marie Nymark, enhetsleder kommunalteknisk drift (referent)

Bakgrunn og formålet med møtet

Med bakgrunnen i en henvendelse høsten 2018 ble Vinjeveien Vel representert ved Joar Hagen invitert til et informasjonsmøte. Formålet med møtet var å informere om status vedrørende tilrettelegging for vann og avløp på fjellet. Det var enighet i møtet om at kommunen skulle skrive et utfyllende «referat» med mye informasjon om planer, lovverk, utslipp, praksis med mer, som kunne brukes av velforeningen i sitt informasjonsarbeid.

Først noen forklaringer:

Kommuneplan	Plantype i plan- og bygningsloven. <u>Overordnet</u> plan som angir utvikling av byggeområder, infrastruktur, landbruks-, natur- og friluftsområder og andre områder som skal båndlegges eller er båndlagt. Kommuneplanens arealdel har bestemmelser knyttet til de forskjellige arealformålene og områdene og angir begrensninger og muligheter.
Reguleringsplan	En reguleringsplan er et <u>detaljert</u> kart over et avgrenset område i kommunen og som viser fremtidig (og eksisterende) grunnutnyttelse i området. Til kartet er det knyttet et sett av <i>reguleringsbestemmelser</i> . Disse bestemmelsene angir rammer for hva som kan tillates innenfor det avgrensede arealet.
LNF	Landbruk-, natur- og friluftsområder. I LNF (R) -områder er det ikke tillatt med annen bygge- og anleggsvirksomhet enn den som har direkte tilknytning til landbruk eller stedbunden næring (tradisjonell landbruksvirksomhet).
Lav-standard hyttefelt	Ikke tillatt med innlagt vann og avløpsanlegg.
Høy-standard hyttefelt	Tillatt med innlagt vann og avløpsanlegg jf. bestemmelser i reguleringsplanen.
Sanitært avløpsvann	Avløpsvann som i hovedsak skriver seg fra menneskers stoffskifte og fra husholdningsaktiviteter, herunder avløpsvann fra vannklosett, kjøkken, bad, vaskerom eller lignende.
Gråvann	Avløpsvann fra vask, dusj, badekar med mer (ikke WC-avløp)
Sortvann	Avløpsvann fra vannklosett
VA-rammeplan	Rammeplanen er en beskrivelse av eksisterende og planlagt vann- og avløpsløsninger (herunder også overvann), med tilhørende tegninger. En VA-rammeplan skal inngå i alle reguleringsplaner. Planen skal legges til grunn for videre detaljprosjektering.

Arealplan og reguleringsplaner. Litt om bakgrunnen for F6 Vinjeveien

Det er *kommuneplanens arealdel* som legger føringer for bruk av alle arealer i kommunen. Gjeldende kommuneplanens arealdel ble vedtatt 27.04.2005. Områdene som ble diskutert i møtet benevnes F6

Vinjeveien i kommuneplanens arealdel, og er byggeområde for fritidsbebyggelse. I kommuneplanens arealdel er F6 Vinjeveien avsatt som felt for Lav-standard hytter. Innenfor område F6 finnes det 5 regulerte hyttefelt samt et uregulert område med eksisterende fritidsbebyggelse.

Tryvang øst og Sør/øst og vest for Fåfengtjern er eldre reguleringsplaner der det ikke er lov med innlagt vann. *Trydammen hyttefelt* er en bebyggelsesplan, og her er det heller ikke lov med innlagt vann. Det finnes også et uregulert område for eksisterende fritidsbebyggelse, og der det er kommuneplanens bestemmelser for eksisterende fritidsbebyggelse som gjelder. Her er det heller ikke tillatt med innlagt vann. I disse lav-standard hyttefeltene er de tillatte toalettløsningene; utedo, forbrenningstoalletter (avfallsfrie) og biologiske toalletter (som muldo, snurredass og liknende).

Innenfor reguleringsplanene *Tryvang sør* og *Geitryggen*, som er reguleringsplaner av nyere dato (2006), gjelder det andre bestemmelser som tillater innlagt vann. Disse to planene er laget, bekostet og foreslått av private grunneiere.

For hytter og seterstuer beliggende i LNF-områder, er det tillatt med innlagt vann og avløp.

Joar Hagen informerte om at Vinjeveien vel dekker området fra Trønnesgammelsetra til Vinjestøtte og utgjør ca 500-550 hytter. Det finnes ledige tomter i lavstandard-feltene og høystandard-feltene.

Søknad om utslippstillatelse

Forurensningsforskriften kapittel 12 åpner for at det kan søkes om utslippstillatelse. En slik søknad skal inneholde en grundig prosjektering som sikrer at utslippet etableres og drives i samsvar med forskriftens krav. Opplysninger om interesser som antas å bli berørt av etableringen, herunder interesser knyttet til vannforsyning, rekreasjon eller næringsvirksomhet, skal være vurdert i prosjekteringen. Drikkevannsforskriften er helt klar på at det er forbudt å forurense drikkevann. Derfor er kartlegging av drikkevannskilder svært viktig i en prosjektering. Forurensningsforskriften har flere krav til søknad om utslippstillatelse. Et vesentlig punkt i forbindelse med tilrettelegging for vann og avløp på fjellet er følgende:

- samtykke fra kommunens planmyndighet dersom utslippet er i strid med endelige planer etter plan- og bygningsloven.

Det vil si at kommunen ikke kan gi byggetillatelse eller utslippstillatelse hvis ikke det er godkjent i gjeldene planverk eller gitt dispensasjon fra plan.

Søknadsplikt

Utslipp av gråvann fra bygning uten innlagt vann, regnes normalt som forurensning uten nevneverdig skade eller ulempe og trenger ikke utslippstillatelse, (jf. forurensningsloven § 8 tredje ledd). Derimot er utslipp av gråvann eller alt sanitært avløpsvann fra bygning med innlagt vann, søknadspliktig. Forurensningsloven skiller altså på om bygningen har innlagt vann eller ikke, men også her finnes det unntak fra regelen.

Kommunen får ofte spørsmål om sortvann til tett tank, for bygning uten innlagt vann, er søknadspliktig. Det er det. Vi viser blant annet til Miljødirektoratets kommentarer til forurensningsforskriften §12-14 *Søknad om tillatelse*:

«1. ledd: Søknadsplikten gjelder uansett avløpsløsning. (...) Det skal således søkes om tillatelse når avløp går til tett tank. Søknad må leveres skriftlig.»

I tillegg til de lovverk og planverk som allerede er nevnt, er det flere lover, forskrifter og planer som berører tema. Det er vedtatt en regional plan for vannforvaltning i vannregionen for Glomma med sidevassdrag. Det generelle målet i vannforskriften er at alle vannforekomster skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand. Dette er planer og forskrifter som kommuner må ta hensyn til i all saksbehandling som kan påvirke vannforekomster og vassdrag.

Avløpsrensaneanlegg

Det finnes mange slags forskjellige avløpsrensaneanlegg.

I et **infiltrasjonsanlegg** er det grunnen/løsmassene som er hovedrensetrinnet. Infiltrasjonsanlegg kan etableres der grunnundersøkelser viser at løsmasser på stedet har tilstrekkelig kapasitet til å kunne behandle og transportere avløpsvann. Metoden forutsetter en viss avstand fra avløpsanlegget til grunnvann, bekk og drikkevannskilde. Infiltrasjonsanlegg er et arealkrevende alternativ, men er allikevel en foretrukket løsningen fordi den har høy rensegrad, avløpsvannet renses på stedet og er driftssikre anlegg med et minimum av vedlikehold.

Der det ikke er gode grunnforhold for infiltrasjon, kan **minirensaneanlegg** være et alternativ. Det består av mekaniske/kjemiske og biologiske rensetrinn som renses vannet i henhold til krav før det slippes ut i grunnen. Grunnen må allikevel ha tilstrekkelig kapasitet til å transportere avløpsvannet slik at det ikke stuves opp på overflaten. Gjennomføring av grunnundersøkelser er viktig uavhengig av avløpsrensaneanlegg.

I høystandardfeltene *Geitryggen* og *Tryvang sør* er det valgt å skille sortvann og gråvann. Sortvann går til tett tank mens gråvannet går via et gråvannsrensaneanlegg før det går ut i grunnen. I hyttefelt hvor hyttene ligger tett og der det ikke er utbygd felles vann- og avløpsnett og alle hytter har separat avløpsanlegg, er faren for forurensing av naboens drikkevannskilde til stede. Derfor kan sortvann til tett tank redusere faren for alvorlig forurensing av drikkevann.

I to hyttefelt i Atnsjølia i Sollia har grunneiere valgt å bygge store rensaneanlegg som renses alt avløpsvann fra hyttefeltene. Der er det også felles vannforsyning som grunneiere av hyttefeltene drifter.

Midlertidige dispensasjoner

Det er en del år siden kommunen mottok de første henvendelsene om ønske om etablering av separate avløpsanlegg i hytteområdene. Henvendelsene kom i forbindelse med utbygging av strømnnett og etablering av høystandard hyttefelt som tillater innlagt vann.

Den første dispensasjonssøknaden for installasjon av vakuumpolett og tett tank ble avslått i 2011. Begrunnelsene var blant annet at dispensasjon til én hytteeier ville skape presedens og i praksis være en dispensasjon til alle hytteeiere. I en kommune med over 2000 hytter ville det vært uheldig praksis. Kommunen mente den gang at slike endringer måtte tas i en planprosess heller enn ved enkeltdispensasjoner.

I formannskapet 25.1.2017 ble det for første gang gitt midlertidig dispensasjon til sortvann til tett tank med følgende vilkår: «*Det gis dispensasjon fram til ny reguleringsplan er vedtatt. Formannskapet mener dette vil gi minst miljøbelastning framfor alternative løsninger i perioden fram til ny plan er gjeldende.*»

Senere er det gitt flere midlertidige dispensasjoner med følgende vilkår. «*Dispensasjonen gjelder fram til ny plan eller kommunal forskrift foreligger. Dersom ny kommuneplan, reguleringsplan eller kommunal forskrift konkluderer med en annen type avløpsløsning for området, kan kommunen i medhold av forurensningsloven §18 oppheve eller endre vilkår i utslippstillatelsen og om nødvendig tilbakekalle tillatelsen jr. Forurensningsforskriftens §12-14. Det er et vilkår at adkomstvei er dimensjonert for tunge kjøretøy og vinterbrøytet.*»

Foreløpig er det kun gitt midlertidige dispensasjoner til sortvann til tett tank. Det er ikke gitt dispensasjoner til innlagt vann og avløpsanlegg for alt sanitært avløpsvann.

Arbeidet i kommunen og veien videre

Tilrettelegging for vann og avløp i hyttefelt har dessverre ikke hatt den prioriteten hytteeierne har forventet. I budsjettet i 2017 ble det avsatt kr. 400.000,- til arbeid med tilrettelegging for vann og avløp i hyttefeltene på fjellet. Følgende tekst ble brukt i budsjettdokumentet:

«Tilrettelegging for vann- og avløpsløsninger (VA) i hyttefeltene (3)

Det er ønskelig å få tilrettelagt slik at det blir mulig med vann- og avløpsløsninger i kommunens hytteområder. Det planlegges å leie inn ekstern bistand for gjennomføring og realisering av planprosessen tilknyttet dette. Det er noe usikkerhet til hva denne prosessen konkret må inneholde, men det antas at kr 0,400 mill. skal være tilstrekkelig for en planprosess i medhold av plan- og bygningsloven, samt utarbeidelse av lokal forskrift.»

Permisjoner, vakanser og utskifting av ansatte i sektor for samfunnsutvikling, og ikke minst manglende kunnskap om hvordan tilretteleggingen kan løses mest mulig effektivt, har vært årsaker til at arbeidet har stagnert. Det er ikke mulig å gjøre ett vedtak i kommunestyret om endring av lav-standard til høy-standard i kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner. Det vil være et ugyldig vedtak, siden vesentlig endringer i planer kreves full planprosess i medhold av plan- og bygningsloven. Utarbeidelse av reguleringsplaner er ressurs- og tidkrevende. Midlene som ble avsatt i 2017 ble ikke brukt, og midlene ble ikke videreført i budsjettene for 2018 eller 2019.

Det har i flere sammenhenger blitt opplyst om at hytteeierne kan gå sammen om å lage en ny reguleringsplan, enten for et større eller mindre område. Kommunen har ikke sett at det er hytteeiere som har ønsket å tatt initiativ til dette. Kostnaden for å lage en reguleringsplan er omtrent kr. 250.000 – 300.000, og det trengs ca 45 hytteeiere som hver legger i kr. 6000 for å dekke dette. Kr. 6000 er kostnaden for en dispensasjonssøknad og brukes derfor som eksempel. Jo flere som blir med, jo billigere blir det pr. hytte. Kostnaden for en reguleringsplan vil også avhenge av hvor stort område som tas med. En reguleringsplan vil åpne for innlagt vann og renseløsninger for alt sanitært avløpsvann, til sammenligning med en midlertidig dispensasjon som kun gir adgang til klosettavløp til tett tank. Det viktigste arbeidet i en reguleringsplan er å utarbeide en VA-rammeplan som sier noe om hvilke avløpsrenseløsninger som er best egnet med hensyn på grunnforholdene, bekker og vassdrag og brukerinteresser. En VA-rammeplan er mer utfordrende å lage i et eksisterende hyttefelt enn i nye.

Informasjonen til hytteeierne har vært kritikkverdig. Den har vært sprikende og forvirrende i flere år, og kommunen har sendt ut blandede signaler. Det beklager vi. Dessverre har det oppstått en forståelse blant hytteeiere om at kommunen skal regulere for vann og avløp i eksisterende lav-standard hyttefelt. Det er ikke tilfelle, siden det ikke er avsatt midler til dette per i dag.